

Suot ovat Euroopan uhanalaisimpia habitaatteja – palsasoiden arvioidaan häviävän 50 vuoden kuluessa

Euroopan habitaattien (luontotyyppien) uhanalaisuusarvioinnissa suohabitaattien uhanalaisuusaste oli kaikkein korkein. Arvioitavina olleista 13 avosoiden habitaattityypistä 11 arvioitiin uhanalaisiksi EU:n alueella. Lisäksi puustoisista soista suomalaisittain tärkeimmät korvet ja rämeet ovat uhanalaisia. Laajemmassa 35 Euroopan maan arvioinnissa Norjan soiden verraten hyvä tila lievensi usean habitaattityypin uhanalaisuusastetta.

Seitsemän soiden habitaattityyppiä sijoittui luokkaan vaarantunut (VU). Erittäin uhanalaisiin (EN) kuuluu kaksi lettotyyppeä ja keidassuot. Vain palsasuot arvioitiin kriittisesti uhanalaisiksi (CR). Merkittävä osa arvioista perustui habitaatin määrälliseen vähenemiseen viimeisten noin 50 vuoden aikana. Suot ovat vähentyneet merkittävästi koko Euroopassa erityisesti ojitusten vuoksi. Saasteet, luonnolliset sukkessioprosessit, maatalous ja turpeenotto olivat myös kohtalaisen yleisiä uhkatekijöitä.

Palsasoiden kriittisesti uhanalainen (CR) arvio perustuu kvantitatiiviseen arvioon palsakumpujen ikiroudan sulamisen todennäköisyydestä lähitulevaisuudessa. Palsasoita on tutkittu verraten paljon ja kyseinen habitaattityyppi on ainoa, jonka kohdalla häviämisen todennäköisyyttä pystyttiin arvioimaan useisiin tutkimuksiin perustuen. Ilmastomuutoksen vaikutuksesta palsojen häviämisen todennäköisyyden arvioitiin olevan yli 50% tulevien 50 vuoden aikana. Palsasoiden on jo havaittu vähentyneen merkittävästi viime vuosikymmenten aikana.

Eri maiden hyvin erilaiset kasvillisuuden ja luontotyyppien luokituskäytännöt asettivat erityisen haasteen soiden uhanalaisuusarvioinnille. Suomessa soiksi lasketut puustoiset suot kuuluvat useimmissa muissa luokitteluissa ja myös Euroopan laajuudessa arvioinnissa metsähabitaatteihin. Tämän määritelmän mukaisesti EU:n suohabitaattien kokonaispinta-alaksi arvioidaan noin 9 miljoonaa hehtaaria. Suomessa säilyneitä suohabitaatteja on noin 1,8 miljoonaa hehtaaria, mikä on noin puolet vähemmän kuin Ruotsissa.

”Kasvillisuuden luokittelun menetelmällinen kehittäminen on Suomessa ollut lähes unohduksissa jo kauan. Aihepiiriä on pidetty vanhanaikaisena, mutta Keski-Euroopassa tämä biologisen perustutkimuksen ala on jatkanut kehitystään. Kasvillisuutta analysoidaan nykyään suurista tietokanta-aineistoista perustuen keskieuroppalaiseen tutkimusperinteeseen”, kertoo dosentti Teemu Tahvanainen Itä-Suomen yliopistosta. ”Kasvillisuuden luokittelun ymmärtäminen on entistä tärkeämpää, kun ekosysteemien muutoksia arvioidaan ylikansallisella tasolla.”

Dosentti Teemu Tahvanainen Itä-Suomen yliopistosta toimi Euroopan habitaattien uhanalaisuusarviointiprojektin suohabitaattien työryhmän johtajana.

The European Red List of Habitats:

http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/redlist_en.htm

Suohabitaattien uhanalaisuusarviot:

<http://forum.eionet.europa.eu/european-red-list-habitats/library/terrestrial-habitats/d.-mires-and-bogs>

Lisätietoja:

Yliopistonlehtori (kasviekologia) Dosentti Teemu Tahvanainen, Itä-Suomen yliopisto, p. 0504423987,
teemu.tahvanainen@uef.fi